Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Відділу поліції № 1 Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області
28.08.2026

м. Хмельницький, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 28.08.2026 групою національного превентивного механізму (далі – група НПМ) здійснено відвідування Відділу поліції №1 Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області (далі – Відділ поліції, ВП).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Халікова Анастасія Ігіталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ).

Барбакар Владислав Андрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Осередчук Ольга Михайлівна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відділ поліції розташований за адресою: 31100, Хмельницька обл., Хмельницький район, м. Старокостянтинів, вул. Авіаторів, 2.

Керівництво: Півторацький Роман Сергійович, начальник Відділу поліції № 1 Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області, полковник поліції.

Відвідування відбулося у присутності:

Іванюка Михайла Анатолійовича, старшого інспектора сектору дотримання прав людини Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області старший лейтенант поліції.

Загальна чисельність працівників Відділу поліції становить 85 штатних одиниць, з яких 11, станом на момент відвідування, є вакантними.

Під час відвідування встановлено, що на вході до Відділу поліції розміщена інформація про найменування органу поліції (фото 1).

У ВП забезпечено відеоспостереження за входом до будівлі, вестибюлем, черговою частиною, коридорами, кімнатою для проведення слідчих дій, кімнатою для конфіденційного побачення затриманого із захисником (адвокатом), а також кімнатами для затриманих. У вестибюлі, коридорах та інших відповідних місцях розміщено попереджувальні повідомлення про здійснення відеоспостереження.

Відповідно до вимог Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС України) від 18.12.2018 № 1026, передбачено необхідність архівації відеоданих строком не менше 30 діб. В свою чергу, у Відділі поліції відеодані архівуються на термін 45 діб.

У приміщенні ВП розміщені інформаційні стенди для відвідувачів, зокрема з інформацією про дні та години прийому громадян керівництвом ВП, а також відомостями щодо способів звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 2, 3). У вільному доступі для відвідувачів розміщена скринька для заяв, скарг та пропозицій (фото 4).

Під час відвідування встановлено, що у ВП впроваджено та функціонує система «Custody Records» — інформаційно-комунікаційна система «Інформаційний портал Національної поліції України». У Відділі поліції облаштовано кімнати: прийому громадян, проведення слідчих дій, конфіденційного побачення затриманого із захисником (адвокатом), а також робоче місце інспектора з дотримання прав людини (фото 5, 6, 7). При цьому камера відеоспостереження у кімнаті для конфіденційного побачення не фіксує звук та не дозволяє ідентифікувати зміст документів, якими користуються затриманий і його захисник (адвокат).

У ВП визначено службову особу, відповідальну за перебування та забезпечення прав затриманих і доставлених осіб. Зазначена службова особа не входить до складу підрозділів органу досудового розслідування або оперативних підрозділів.

Встановлено, що відповідальною службовою особою заповнюються картки затриманих, які містять інформацію про всі дії, здійснені за участі затриманої особи, анкети опитування затриманих осіб та анкети опитування поліцейських, які здійснювали затримання.

Відповідно до вимог підпункту 1 пункту 1 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), у ВП обладнано дві кімнати для затриманих (фото 8, 9, 10, 11).

У ВП проводяться щотижневі комісійні обстеження службових приміщень з метою виявлення заборонених предметів, які можуть бути використані як засоби катування або неналежного поводження.

У посадових інструкціях працівників ВП містяться положення щодо заборони катувань відповідно до вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

У ВП ведуться журнали: інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги; реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції; обліку доставлених осіб, відвідувачів та запрошених; обліку осіб, поміщених до кімнат для затриманих Відділу поліції

№ 1 Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області.

Також ведеться книга приймання-здавання чергувань. Уся зазначена документація відповідає встановленим зразкам.

У день відвідування у ВП затримані чи доставлені особи були відсутні.

Водночас упродовж 2026 року службовими особами ВП здійснено 43 затримання, з яких: 12 — у порядку статті 208 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України); 25 — за вчинення адміністративних правопорушень; 6 — на підставі ухвали суду.

За результатами вивчення журналу обліку осіб, поміщених до кімнат для затриманих, встановлено, що протягом 2026 року до цих приміщень було поміщено 8 осіб.

Аналіз журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги свідчить, що у 2026 році відповідні центри було повідомлено про затримання 41 особи.

Під час опрацювання журналу реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції, встановлено, що упродовж поточного року таких випадків не зафіксовано.

За інформацією працівників ВП, бригада екстреної медичної допомоги прибуває на виклик упродовж 5–10 хвилин. У залі оперативного управління чергової частини зберігається універсальна аптечка, укомплектована медичними препаратами з актуальними термінами придатності та необхідним медичним обладнанням (фото 12).

Крім того, у ВП відкрито та облаштовано відповідно до міжнародних стандартів спеціальну «зелену кімнату» для роботи з жінками та дітьми, які постраждали внаслідок домашнього, сексуального або воєнного насильства (фото 13). Функціонування зазначеного приміщення спрямоване на мінімізацію повторної травматизації постраждалих, створення атмосфери довіри та забезпечення ефективної комунікації між потерпілими та працівниками поліції.

Попередні зауваження.

Відвідування відділення поліції групою НПМ здійснювалось вперше.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Групою НПМ встановлено, що у 2025 році до Відділу поліції надійшло 5 повідомлень громадян щодо можливих неправомірних дій працівників поліції, в тому числі, що стосувалися фактів побиття (нанесення тілесних ушкоджень), застосування спеціальних засобів, незаконного затримання тощо.

У порушення вимог частини четвертої статті 216 КПК України та частини третьої статті 8 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», у Відділі поліції склалася негативна практика розгляду повідомлень про можливі кримінальні правопорушення, вчинені працівниками поліції, без належного інформування відповідного територіального управління ДБР та без реєстрації таких відомостей у Єдиному реєстрі досудових розслідувань (далі – ЄРДР).

Зокрема 25.11.2025 до Відділу поліції надійшло звернення, громадянина Х. зареєстроване в ІКС ІПНП за №9837 щодо побиття працівниками поліції.

Звернення аналогічного характеру зареєстровані в ІКС ІПНП надходили 07.12.2025 за № 10036, та 07.12.2025 № 10054.

За результатами розгляду зазначених звернень відомості до ЄРДР не вносилися, кримінальні провадження не реєструвалися, повідомлення до територіального управління ДБР не надсилалися. Крім того, жодне з вищезазначених звернень не стало підставою для проведення службового розслідування, а викладена в них інформація не була належним чином перевірена. Відповіді заявникам надавалися виключно в порядку, визначеному Законом України «Про звернення громадян».

Такий підхід, за якого дії працівників поліції оцінюються самими працівниками поліції, не може вважатися об’єктивним і суперечить вимогам кримінального процесуального законодавства.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) наголошує, що довіра до заборони катувань та жорстокого поводження підривається, коли посадовці, відповідальні за такі дії, уникають покарання. Відсутність швидкої, ефективної реакції на повідомлення про жорстоке поводження створює умови для безкарності та ставить під загрозу правозахисні принципи, підриває основи демократичного суспільства, оскільки відповідальні за розслідування та контроль особи ризикують стати співучасниками цих порушень.

Європейський комітет вважає, що навіть за відсутності формальної скарги органи влади мають бути зобов’язані за законом негайно відкривати кримінальні провадження та здійснювати їх розслідування при надходженні достовірної інформації про неналежне поводження. Для посилення відповідальності слід встановити обов’язок посадовців (поліцейських, керівництва в’язниць тощо) своєчасно повідомляти відповідні органи про такі випадки.

Крім того, Європейський комітет зазначає, що дисциплінарне розслідування є додатковим засобом проти жорстокого поводження і може здійснюватися паралельно до процедури кримінального розслідування. Дисциплінарна провинність кожного відповідного службовця має бути об’єктом систематичного контролю, незалежно від того, чи правопорушення, про яке йдеться, було визнане кримінальним злочином (CPT/Inf(2004)28-part) п. 37)[1].

[1] https://rm.coe.int/16806cd08b.

2. Відповідно до підпункту 1 пункту 1 розділу VII Інструкції, у Відділі поліції функціонує 2 кімнати для затриманих. Основною вимогою щодо їх функціонування є - забезпечення прав людини, безпеки, гідного ставлення та належних умов перебування у ній затриманих громадян.

Однак, у порушення підпункту 5 пункту 1 розділу VII Інструкції та вимог Додатку «Г» ГБН В.2.2-00032684-001:2023 «Об'єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб», затверджених наказом МВС України від 29.12.2023 №1091, в кімнатах для затриманих вказаного ВП відсутнє необхідне побутове обладнання та меблі, а саме: стіл для приймання їжі, лава (табуретки) та полиці для розміщення особистих речей.

3. У порушення вимог пункту 18.2 (c) Європейських пенітенціарних правил, кімнати для затриманих не обладнані кнопками виклику персоналу ВП з метою негайного встановлення контакту з працівниками поліції. Європейський Комітет у Дванадцятій Загальній доповіді [CPT/Inf(2002)15] зазначив, що через відсутність кнопок виклику працівників поліції зростає небезпека несвоєчасного втручання в усілякі можливі інциденти (насильство серед утримуваних, спроби самогубства, пожежі, тощо).

4. У порушення вимог пункту 8 розділу VII Інструкції, особи, які утримуються у кімнаті для затриманих понад три години, не забезпечуються питною водою, а також відсутній запас питної води. Європейський комітет у своїх доповідях зазначає про необхідність забезпечення затриманих осіб доступом до води (CPT/Inf(2002)15) п. 47)[2].

Порушення права на свободу та особисту недоторканість (стаття 29 Конституції України, стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод).

5. Відповідно до частини третьої статті 38 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» органи Національної поліції України у встановленому законом порядку зобов’язані за зверненнями територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, Центрального управління або регіональних органів Служби безпеки України доставити до таких територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, Центрального управління або регіональних органів Служби безпеки України осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, передбачені статтями 210, 210[1] Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП).

За отриманою під час відвідування інформацією, упродовж 2026 року до Відділу поліції надійшло 477 звернень щодо доставлення осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (далі — ТЦК та СП). У результаті чого, працівниками поліції стосовно 6 осіб складено протоколи про адміністративне затримання. Інформації щодо фактичної кількості затриманих осіб групі НПМ надано не було.

[2] https://rm.coe.int/16806cd1ec

Відсутність процесуального оформлення затримання ставить під сумнів законність дій поліцейських, створює загрозу порушення прав людини та свідчить про системні проблеми у дотриманні вимог законодавства під час здійснення доставлення осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, передбачені статтями 210, 210[1] КУпАП, до ТЦК та СП.

Затримані особи фактично позбавляються свободи без законних підстав і гарантій, передбачених законодавством (права на захист, можливість повідомлення родичів, фіксацію часу затримання). Водночас, без офіційного фіксування затримань неможливо здійснювати ефективний моніторинг і розслідування можливих зловживань або порушень.

Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) неодноразово наголошував, що відсутність належного документування факту затримання, зокрема несвоєчасне або неповне складання протоколу затримання, порушує статтю 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), яка гарантує право на свободу та особисту недоторканність.

У справі *Grubnyk v. Ukraine* (заява № 58444/15)[3] ЄСПЛ зазначив, що затримання без належного процесуального оформлення, включаючи відсутність протоколу, порушує права особи, гарантовані статтею 5 Конвенції.

Аналогічні порушення ЄСПЛ встановив у справах *Ishkhanyan v. Armenia* (заява № 35701/11)[4], *Baysayeva v. Russia* (заява № 74237/01)[5] та багатьох інших.

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 49 Конституції України, стаття 23 Закону України «Про Національну поліцію», Порядок підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115).

6. Відповідно до розділу ІІІ Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, МВС України, Міністерства юстиції України та Державної служби України з контролю за наркотиками від 22.10.2012 № 821/937/1549/5/156, органи внутрішніх справ сприяють організації надання замісної підтримувальної терапії або проведення детоксикації адмінзатриманим.

Утім, під час спілкування з інспекторами чергової частини ВП, які чергували в день відвідування, було з'ясовано, що вони не обізнані з порядком дій, передбаченим у разі затримання особи, яка потребує лікування препаратами замісної підтримувальної терапії.

7. Працівники Відділу поліції не ознайомлені із Порядком взаємодії закладів охорони здоров'я, територіальних органів внутрішніх справ, установ виконання покарань і слідчих ізоляторів у частині забезпечення наступності диспансерного

[3] https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22itemid%22:[%22001-204604%22]}
[4] https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-241748%22]}
[5] https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-151199%22]}

спостереження за ВІЛ-позитивними особами, здійснення клініко-лабораторного моніторингу за перебігом хвороби та проведення антиретровірусної терапії, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, МВС України, Міністерства юстиції України від 05.09.2012 № 692/775/1311/5, яким визначено алгоритм дій працівників поліції у разі затримання особи, яка потребує отримання препаратів антиретровірусної терапії.

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

8. У порушення пункту 11.5 ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» у ВП не забезпечено доступ маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю, які пересуваються на кріслах колісних та милицях, до санітарного вузла, у зв'язку з невідповідністю наявного санвузла вимогам щодо доступності (фото 14, 15).

Порушення права на життя (стаття 27 Конституції України, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини).

9. У підвальному приміщенні ВП облаштовано протирадіаційне укриття. Водночас, у порушення вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження Вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, здійснення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, визначення критеріїв неможливості подальшого утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, оформлення документів, що підтверджують таку неможливість», зазначене приміщення фактично не забезпечено необхідними умовами для його використання за призначенням як захисної споруди цивільного захисту, зокрема відсутні доступ до мережі Інтернет, запаси питної та технічної води, лави для сидіння та інше необхідне оснащення (фото 16).

Інші порушення

10. Під час відвідування встановлено, що у Відділі поліції визначено та обладнано окрему кімнату для інтерв'ювання затриманих осіб. Водночас інспектор з дотримання прав людини проводить окремі інтерв'ю поза межами цієї кімнати – у кабінеті для проведення слідчих дій, кімнаті прийому громадян або у вестибюлі.

Такі дії не відповідають вимогам наказу МВС України від 16.10.2024 № 699 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності підрозділів дотримання прав людини Національної поліції України», якими передбачено проведення опитувань та інших дій із затриманими у належно обладнаних службових приміщеннях.

11. Вхід до кімнати прийому громадян та доступ до інформаційних стендів здійснюється виключно з дозволу працівника чергової частини після реєстрації осіб у журналі обліку доставлених, відвідувачів і запрошених.

Вищезазначене свідчить про порушенням пункту 4 розділу ІІІ Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України № 930 від 15.11.2017, яким визначено, що для прийому громадян в органах та підрозділах поліції облаштовуються приймальні громадян доступ до яких не обмежений порядком внутрішньооб'єктового режиму.

Тому, відвідувачі позбавлені можливості безперешкодно потрапляти до кімнати прийому громадян, оскільки їх волевиявлення обмежене встановленими правилами пропускного режиму і може залежати від згоди або незгоди працівників чергової частини чи їх керівництва.

За інформацією поліцейських Відділу поліції, зазначені обмеження запроваджено як захід безпеки через дію правового режиму воєнного стану та спроби вчинення терористичних актів у приміщеннях підрозділів Національної поліції України.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Головному управлінню Національної поліції України у Хмельницькій області забезпечити дієвий контроль за станом усуненням порушень і недоліків, виявлених в ході відвідування, а також причин і умов що їм сприяли.

2. Відділу поліції № 1 Хмельницького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області:

2.1. забезпечити дотримання вимог законодавства під час здійснення доставлені осіб, які вчинили адміністративні правопорушення до ТЦК та СП, шляхом процесуального оформлення затримань таких осіб;

2.2. забезпечити внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про кримінальні правопорушення, віднесені до підслідності Державного бюро розслідувань, та невідкладне інформування територіального управління Державного бюро розслідувань;

2.3. забезпечити належні умови тримання громадян у кімнатах для затриманих відповідно до вимог національного та міжнародного законодавства;

2.4. забезпечити осіб, які утримуються у кімнатах для затриманих питною водою, яка відповідає санітарним нормам та гігієнічним вимогам;

2.5. вжити заходи щодо вивчення службовими особами Відділу поліції алгоритму дій у разі затримання особи, яка потребує отримання препаратів антиретровірусної терапії або надання замісної підтримувальної терапії;

2.6. забезпечити приведення протирадіаційного укриття у відповідність до встановлених вимог;

2.7. забезпечити проведення інтерв’ювання затриманих осіб у визначеній та обладнаній кімнаті для інтерв’ювання, з неухильним дотриманням встановленого порядку та забезпеченням конфіденційності;

2.8. забезпечити безперешкодний доступ відвідувачів до кімнати для прийому громадян та інформаційних стендів з урахуванням наявності або відсутності відповідних відомчих-нормативних документів щодо запровадження певних заходів безпеки в умовах воєнного стану.

Додаток: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини **Анастасія ХАЛІКОВА**

Фото до Звіту

Фото 1

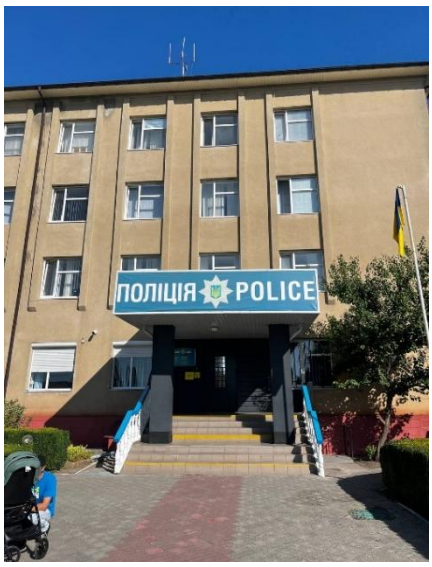

Фото 2

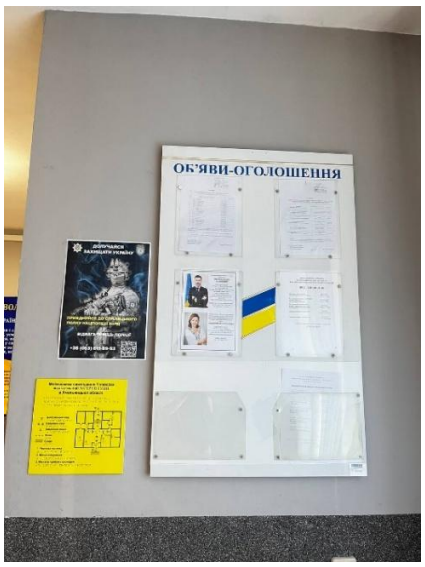

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

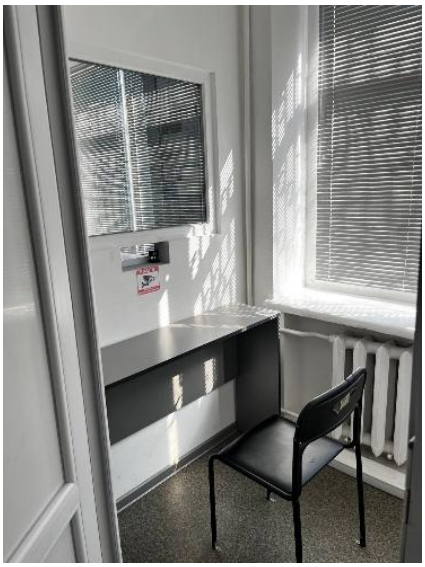

Фото 7

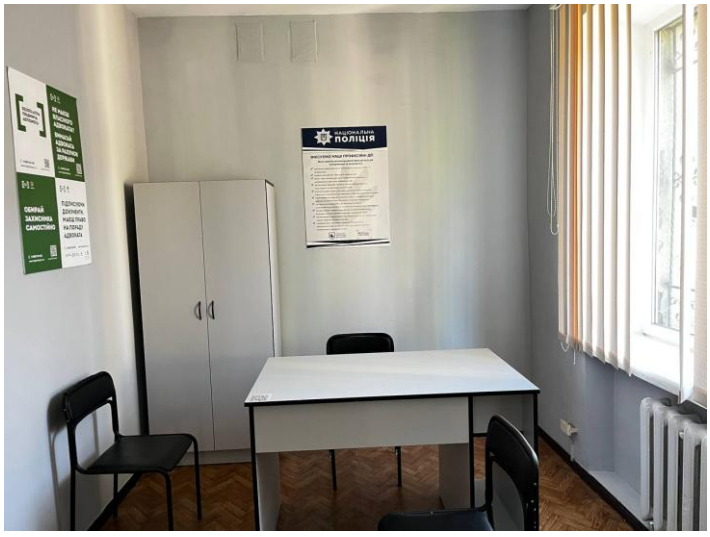

Фото 8

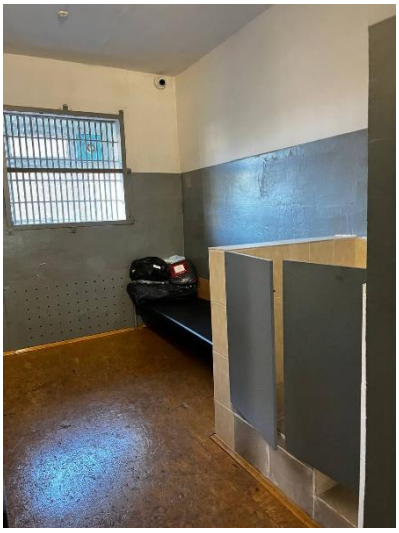

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

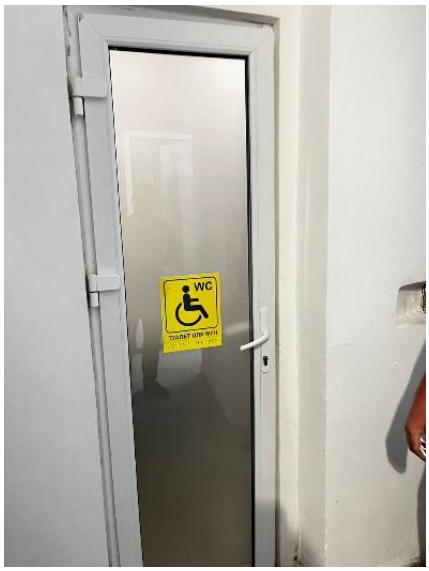

Фото 15

Фото 16

